

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о проведеној финансијској ревизији
Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић
за период 01.01-31.12.2023. године**

Број: РВ077-24

Бања Лука, 12.12.2024. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
	Извјештај о ревизији финансијских извјештаја	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	4
	Извјештај о ревизији усклађености.....	4
III	РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА	6
IV	КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ	8
V	ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ).....	9
	1. Увод.....	9
	2. Провођење препорука из претходног извјештаја.....	9
	3. Закључак о функционисању система интерних контрола.....	9
	4. Набавке.....	11
	5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана	12
	6. Финансијски извјештаји.....	13
	6.1. Биланс успјеха	13
	6.1.1. Пословни приходи и расходи	13
	6.1.2. Финансијски приходи и расходи.....	16
	6.1.3. Добитак редовне активности	16
	6.1.4. Губитак по основу осталих прихода и расхода	16
	6.1.5. Нето добит периода	16
	6.2. Биланс стања	17
	6.2.1. Билансна актива	17
	6.2.2. Билансна пасива.....	19
	6.2.3. Ванбилансна евиденција.....	20
	6.3. Биланс токова готовине.....	20
	6.4. Временска неограниченост пословања.....	21
	6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе.....	21
	6.6. Напомене уз финансијске извјештаје.....	21

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији финансијских извјештаја

Мишљење са резервом

Извршили смо ревизију финансијских извјештаја Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић који обухватају: Биланс стања – Извјештај о финансијском положају са стањем на дан 31.12.2023. године; Биланс успјеха – Извјештај о укупном резултату у периоду и Биланс токова готовине – Извјештај о токовима готовине за годину која се завршава на тај дан. Ревизијом смо обухватили преглед значајних трансакција, објашњавајућих напомена и примјену рачуноводствених политика у ревидираном периоду.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, финансијски извјештаји Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић, истинито и објективно приказују, у свим материјалним аспектима, финансијско стање имовине и обавеза на дан 31.12.2023. године, финансијску успјешност, токове готовине и промјене на капиталу за годину која се завршава на тај дан, у складу са прописаним оквиром финансијског извјештавања.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и релевантним ISSAI стандардима ревизије 2200 -2810. Наша одговорност за провођење ревизије детаљније је описана у пасусу „Одговорност ревизора“. Ревизију смо провели у складу са ISSAI 130 - Етички кодекс, испунили смо наше остале етичке одговорности и независни смо у односу на субјекта ревизије.

Сматрамо да су прибављени ревизијски докази, с обзиром на прописани оквир финансијског извјештавања довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о финансијском стању имовине, обавеза и извора.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

Попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године није извршен у складу са одредбама члана 4., 17., 18. и 20. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза, јер нису пописане обавезе према добављачима, попис банковних рачуна и земљишта није извршен на основу стварног стања, пописне комисије нису сачиниле пописне листе са упоредним прегледом стварног и књиговодственог стања за сталну имовину и обавезе, а извјештај о извршеном попису не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања сталне имовине и залиха.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Мање су исказани трошкови материјала у износу од 10.479 КМ, исправка вриједности некретнина, постројења и опреме у износу од 2.684 КМ, губитак ранијих година у износу од 12.459 КМ, а више су исказане бруто вриједност грађевинских објеката у износу од 9.590 КМ, бруто вриједност постројења и опреме у износу од 14.193 КМ, нераспоређена добит текуће године у износу од 8.640 КМ и трошкови амортизације у износу од 1.839 КМ, јер набавка резервних дијелова и услуга за одржавање депоније у 2023. години и ранијим годинама није евидентирана на трошковима, што није у складу са чланом 43. и 45. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Мање су исказани трошкови материјала у износу од 12.015 КМ, а више трошкови услуга одржавања за наведени износ, јер трошкови израде темеља за гробна мјеста

нису признати на трошковима материјала за израду учинака, што није у складу са чланом 43. Правилника о контном оквиру, садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Више су исказани трошкови бруто плата запослених у износу од 100.740 KM, а мање трошкови бруто осталих личних примања за наведени износ, јер трошкови за топли оброк у износу од 53.200 KM и регрес у износу од 47.540 KM нису признати на бруто осталим личним примањима, што није у складу са чланом 44. став (8) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Као што је наведено под тачком 6.2.1.1. овог Извјештаја:

У пословним књигама није признато земљиште на којем је смјештена депонија и зграда Генерални депо и земљиште на којем је смјештена пословна зграда, што није у складу са чланом 4. став (2 и 3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и MPC 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 7 и 58).

Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године су објелодањена питања везана за наставак пословања у складу са начелом сталности пословања, те да ће се наставити пословање у складу са наведеним начелом.

Кључна питања ревизије

Кључна питања су она питања која су по нашем професионалном мишљењу била најзначајнија у вршењу ревизије финансијских извјештаја Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић за годину која се завршава на дан 31.12.2023. године. Ова питања смо размотрили у оквиру ревизије тих финансијских извјештаја као цјелине а у формирању нашег мишљења не дајемо одвојено мишљење о тим питањима. Осим питања описаних у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, нема других питања која треба објавити у Извјештају о ревизији

Одговорност руководства за финансијске извјештаје

Директор је одговоран за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја у складу са међународним рачуноводственим стандардима и међународним стандардима финансијског извјештавања. Ова одговорност обухвата: осмишљавање, примјену и одржавање интерних контрола које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја који не садрже материјално значајне погрешне исказе настале услед преваре и грешке; одговарајућа објелодањивања релевантних информација у напоменама уз финансијске извјештаје; одабир и примјену одговарајућих рачуноводствених политика и рачуноводствених процјена које су примјерене датим околностима и надзор над процесом извјештавања. При изради финансијских извјештаја руководство је одговорно да процијени сталност пословања и да објелодани питања везана за временску неограниченост пословања.

Одговорност ревизора за ревизију финансијских извјештаја

Наш циљ је да стекнемо разумно увјеравање о томе да финансијски извјештаји, као цјелина, не садрже материјално значајне погрешне исказе узроковане преваром или грешком, као и да сачинимо и објавимо ревизијски извјештај, који садржи наше мишљење. Разумно увјеравање представља висок ниво увјеравања, али није гаранција да ће ревизија, која је извршена у складу са ISSAI стандардима ревизије увијек открити материјално значајне погрешне исказе када они постоје.

Погрешни искази могу настати као посљедица преваре или грешке и сматрају се материјално значајним ако, појединачно или заједно, могу утицати на економске одлуке корисника које се доносе на основу финансијских извјештаја.

Због чињенице да се ревизија проводи провјером на бази узорка и да у систему интерних контрола и рачуноводственом систему постоје инхерентна ограничења, постоји могућност да поједине материјално значајне грешке остану неоткривене.

Ревизија укључује провођење поступака у циљу прибављања ревизијских доказа о износима и објелодањивањима датим у финансијским извјештајима. Избор поступака је заснован на ревизијском просуђивању и професионалном скептицизму, укључујући процјену ризика материјално значајних погрешних исказа у финансијским извјештајима, насталих услед преваре и грешке. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, у циљу осмишљавања ревизијских поступака који су одговарајући у датим околностима, али не у циљу изражавања одвојеног мишљења о ефективности интерних контрола. Ревизија такође укључује оцјену примијењених рачуноводствених политика утемељених на временској неограничености пословања и значајних процјена извршених од стране руководства, као и оцјену опште презентације финансијских извјештаја.

Изјављујемо да смо поступили у складу са релевантним етичким захтјевима у вези са независношћу. Остварили смо комуникацију са одговорним лицима субјекта ревизије у вези са планираним обимом и временским распоредом ревизије, кључним ревизијским питањима и другим важним питањима и значајним налазима ревизије, укључујући значајне недостатке у систему интерних контрола, који се могу идентификовати током ревизије.

Бања Лука, 12.12.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

II ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Извјештај о ревизији усклађености

Мишљење са резервом

Уз ревизију финансијских извјештаја Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић за 2023. годину, извршили смо ревизију усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са значајним законским и другим прописима.

По нашем мишљењу, осим за наведено у пасусу „Основ за мишљење са резервом“, активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић за 2023. годину су, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане.

Основ за мишљење са резервом

Ревизију усклађености смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске и ISSAI 4000 – Стандард за ревизију усклађености.

Вјерујемо да су прибављени ревизијски докази довољни и одговарајући и да обезбјеђују основ за наше мишљење о усклађености активности, финансијских трансакција и информација исказаних у финансијским извјештајима са прописима којима су регулисане.

Као што је наведено под тачком 3. овог Извјештаја:

На цијене комуналних услуга утврђене Цјеновником закупа продајног простора и Одлуком о цијенама одлагања смећа на депонији није прибављена сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, што није у складу са чланом 20. став (3) Закона о комуналним дјелатностима.

Услуге одвоза комуналног отпада за правна лица вршене су по цијенама које су ниже од цијена утврђених у Цјеновнику комуналних услуга одвоза комуналног отпада.

Као што је наведено под тачком 4. овог Извјештаја:

За извршене набавке грађевинског материјала у износу од 11.767 КМ, материјала и дијелова за одржавање основних средстава у износу од 26.371 КМ и услуга одржавања градске депоније у износу од 22.786 КМ, нису проведени поступци јавних набавки, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама.

Тендерском документацијом за набавку горива није захтијevano достављање документације ради испуњавања личне способности, што није у складу са чланом 45. став (1 и 2) Закона о јавним набавкама.

Као што је наведено под тачком 6.1.1.2. овог Извјештаја:

Накнаде за регрес и помоћ за рођење дјетета исплаћене су на основу одлука директора, иако исте нису прописане Правилником о раду Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић.

Одговорност руководства за усклађеност

Поред одговорности за припрему и фер презентацију финансијских извјештаја, директор је такође одговоран да осигура да су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима у складу са прописима којима су регулисане.

Одговорност ревизора за ревизију усклађености

Поред одговорности да изразимо мишљење о финансијским извјештајима, наша одговорност подразумијева и изражавање мишљења о томе да ли су активности, финансијске трансакције и информације исказане у финансијским извјештајима, у свим материјалним аспектима, у складу са прописима којима су регулисане. Одговорност ревизора укључује обављање процедура како би прибавили ревизијске доказе о томе да ли је пословање Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић обухваћено према дефинисаним критеријумима, усклађено са законским и другим прописима. Процедуре подразумијевају процјену ризика од значајних неусклађености са законима и прописима који регулишу пословање Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић.

Бања Лука, 12.12.2024. године

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

III РЕЗИМЕ ДАТИХ ПРЕПОРУКА

Препоруке везане за финансијске извјештаје

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) у Књизи сталних средстава за вриједност накнадних улагања у некретнине, постројења и опрему врши увећање књиговодствене вриједности средства у које је улагање извршено, како је прописано чланом 66. и 68. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- 2) поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 4., 15., 17., 18. и 20. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза,
- 3) у Билансу стања презентују подаци о вриједности обичних акција сходно члану 6. став (1. и 4.) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 4) за унапријед наплаћене услуге за одвоз смећа врши евидентирање на краткорочним разграничењима у складу са чланом 41. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 5) евидентирање трошкова за набавку резервних дијелова и услуге одржавања депоније врши у складу са чланом 43. и 45. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 6) евидентирање трошкова бруто накнада плата и осталих личних примања врши у складу са чланом 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 7) преиспитају стопе које се користе за обрачун амортизације и исте ускладе са чланом 66. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић, а обрачун амортизације врши у складу са утврђеним стопама из наведеног Правилника,
- 8) у пословним књигама изврши признавање земљишта и грађевинског објекта, како је прописано чланом 4. став (2 и 3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 7 и 58),
- 9) дио дугорочних кредита који доспијева за плаћање у року до годину дана од датума извјештавања класификује у складу са чланом 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,
- 10) приликом евидентирања трошкова за отпремнине, помоћи, службена путовања, превоз код доласка на посао и повратка са посла и камате врши евидентирање обавеза за исте у периоду ком припадају у складу са чланом 37. и 38. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,

- 11) вриједност гаранција за уредно извршење уговора евидентира у оквиру позиција ванбилансне евиденције у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоруке везане за усклађеност

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- 1) успостави аналитичка евиденција за земљиште, сходно члану 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- 2) на цијене комуналних услуга утврђене Цјеновником закупа продајног простора и Одлуком о цијенама одлагања смећа обезбиједи сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, сходно члану 20. став (3) Закона о комуналним дјелатностима,
- 3) услуга одвоза комуналног отпада за правна лица врши по цијенама утврђеним у Цјеновнику комуналних услуга одвоза комуналног отпада, а по основу заједничке комуналне потрошње по цијенама из уговора,
- 4) врши обустава од плата запослених за износ прекорачења трошкова мобилног телефона, сходно члану 4. Правилника о условима кориштења службених мобилних телефона Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- 5) успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, успостави књига пословних процеса, идентификују и процијене ризици и донесе стратегија управљања ризицима, као и друге активности захтијеване наведеним законом,
- 6) за извршене набавке уговори додјељују примјењујући поступке јавних набавки и тендерском документацијом захтијева достављање документације ради испуњавања услова личне способности у складу са чланом 6. и 45. став (1 и 2) Закона о јавним набавкама, а уговорене обавезе по основу набавки извршавају у складу са одредбама уговора,
- 7) сачини трогодишњи план пословања, сходно члану 21. Закона о јавним предузећима,
- 8) утврди начин обрачуна плате и да се обрачун осталих личних примања и увећања плате запосленима врши на основу дефинисаних права и у висини прописаних Правилником о раду Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,

Препоручује се Надзорном одбору да обезбиједи да се:

- 9) именовање извршног директора врши у складу са чланом 56. Статута Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић.

Препоручује се Скупштини акционара да обезбиједи да се:

- 10) именују чланови одбора за ревизију сходно члану 25. Закона о јавним предузећима.

Препоручује се директору и Надзорном одбору да обезбиједи да се:

- 11) рачуноводствене политике за процјену, вредновање и одмјеравање потраживања ускладе са МСФИ 9 - Финансијски инструменти и на основу истих врши одмјеравање резервисања за губитке за потраживања из пословања.

IV КРИТЕРИЈУМИ ЗА РЕВИЗИЈУ УСКЛАЂЕНОСТИ

- Закон о јавним предузећима,
- Закон о комуналним дјелатностима, члан 2., 3., 6. и 20.,
- Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске,
- Закон о раду, члан 7. и 204. - 207.,
- Закон о доприносима, члан 3. - 6., 10., 22. и 24.,
- Закон о порезу на доходак, глава I-IV, VI, X, XII и XIII,
- Закон о јавним набавкама,
- Закон о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске,
- Правилник о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле,
- Правилник о организацији и систематизацији радних мјеста у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Правилник о раду у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Правилник о условима кориштења службених мобилних телефона у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Упутство о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле,
- Одлука о висини накнаде трошкова за службена путовања у земљи и иностранству за запослене у Републици Српској,
- Одлука о цијенама одлагања смећа на депонији у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Уредба о условима и начину плаћања готовим новцем,
- Програмом рада и финансијски план за 2023. годину,
- Извјештај о пословању за 2023. годину,
- Статут Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Цјеновник закупа продајног простора – плацарина у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,
- Цјеновник комуналних услуга одвоза комуналног отпада у Комуналном предузећу „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић.

V ИЗВЈЕШТАЈ О ПРОВЕДЕНОЈ РЕВИЗИЈИ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Комунално предузеће „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић (у даљем тексту: Предузеће) је настало Рјешењем Дирекције за приватизацију Републике Српске из 2000. године издвајањем дијела имовине ЈПКД "РАД" Теслић, ради оснивања новог предузећа под називом Основно државно јавно комунално предузеће "Комуналац" Теслић. Рјешењем суда у Добоју из 2005. године извршена је промјена својине дијела државног капитала при чему је дошло до промјене форме организовања Предузећа у акционарско друштво.

Предузеће обавља дјелатности од општег интереса и то дјелатност скупљања, обраде и збрињавања неопасног отпада, чишћења, уређења и одржавања зелених површина, као и погребне, тржничке и друге дјелатности.

Предузеће је према критеријумима из члана 5. Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 94/15 и 78/20) разврстано у средња правна лица.

Органи управљања и руковођења у Предузећу су Скупштина акционара, Надзорни одбор и Управа коју чине директор и један извршни директор.

Средства за финансирање Предузећа у 2023. години обезбијеђена су највећим дијелом по основу прихода од пружања комуналних услуга, а пословање се врши преко рачуна отворених код пословних банака.

На достављени Нацрт извјештаја о проведеној финансијској ревизији, Предузеће није имало примједби.

Препоруке дате у овом извјештају, у циљу њиховог наглашавања, болдоване су и писане италиком словима.

2. Провођење препорука из претходног извјештаја

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске први пут је ангажована на провођењу финансијске ревизије Предузећа.

3. Закључак о функционисању система интерних контрола

Правилником о организацији и систематизацији радних мјеста Предузећа из 2022. године систематизовано је 35 радних мјеста са 77 извршилаца, а на дан 31.12.2023. године била су запослена 73 извршиоца, од чега су 64 извршиоца на неодређено вријеме, седам извршилаца на одређено и два именована лица.

Надзорни одбор је именовао вршиоца дужности извршног директора за опште, правне и економске послове у 2014. години, без наведеног периода на који је извршено именовање. Директор Предузећа је у 2022. години са наведеним лицем закључио Уговор о раду на неодређено вријеме у коме је лице распоређено на радно мјесто вршиоца дужности извршног директора за опште, правне и економске послове. Чланом 56. и 58. Статута Предузећа прописано је да надзорни одбор именује чланове управе на основу спроведеног јавног конкурса на период од четири године, а да може именовати привременог члана управе, као вршиоца дужности до спровођења јавног конкурса. Од периода именовања вршиоца дужности и до завршетка ове ревизије није расписан јавни конкурс.

Скупштина акционара није именovala одбор за ревизију, сходно члану 25. Закона о јавним предузећима („Службени гласник Републике Српске“, број 75/04 и 78/11). Директор одјељења за интерну ревизију није именован, јер директора именује одбор

за ревизију сходно члану 26. став (1) тачка б) наведеног Закона. Директор одјељења за интерну ревизију је надлежан да успостави одјељење интерне ревизије, сходно члану 28. Закона о јавним предузећима.

У помоћној књизи сталних средстава није успостављена аналитичка евиденција за земљиште, што није у складу са чланом 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске.

Вриједност накнадних улагања у некретнине, постројења и опрему у Књизи сталних средстава евидентирана је на посебном инвентурном броју, а за исто није увећана књиговодствена вриједност средстава у које је улагање извршено, како је прописано чланом 66. и 68. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа.

На цијене комуналних услуга утврђене Цјеновником закупа продајног простора – плацарина из 2020. године и Одлуком о цијенама одлагања смећа на депонији у Жарковини из 2007. године није тражена сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, што није у складу са чланом 20. став (3) Закона о комуналним дјелатностима („Службени гласник Републике Српске“, број 124/11 и 100/17).

Услуге одвоза комуналног отпада за дио правних лица пружане су по цијенама које су ниже од цијена утврђених у Цјеновнику комуналних услуга одвоза комуналног отпада на који је дата сагласност Скупштине општине Теслић од 02.11.2022. године, а фактурисање услуга заједничке комуналне потрошње није у потпуности вршено по цијенама из Уговора о пружању услуга заједничке комуналне потрошње закљученим са Општином Теслић за 2022/2023. годину.

Предузеће није у потпуности вршило обуставе од плата запослених за износ прекорачења трошкова мобилног телефона, сходно члану 4. Правилника о условима кориштења службених мобилних телефона Предузећа.

У току ревизије донесени су Правилници о репрезентацији и поклонима, планирању пословања и одржавању и коришћењу службених возила, као и норматив потрошње горива за службена возила.

Предузеће није сачинило годишњи извјештај о спровођењу планираних активности на успостављању и развоју система финансијског управљања и контроле за 2023. годину, што је прописано Правилником о садржају извјештаја и начину извјештавања о систему финансијског управљања и контроле (Службени гласник Републике Српске“ број 1/22). У складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 91/16) и Упутством о начину и поступку успостављања и спровођења система финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске“, број 99/17) није извршен попис пословних процеса, успостављена књига пословних процеса и донесена стратегија управљања ризицима и нису идентификовани и процијењени ризици, као и друге активности захтијеване наведеним прописима. У 2024. години именовано је одговорно лице задужено за успостављање, спровођење и развој финансијског управљања и контроле.

У складу са рјешењима о именовању комисија за годишњи попис имовине и обавеза са стањем на дан 31.12.2023. године, извршен је попис и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. Ревизијским испитивањем провођења истог утврђене су неусклађености са чланом 4., 15., 17., 18. и 20. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске“, број 45/16 и 113/21), јер нису пописане обавезе према добављачима, није у потпуности извршено усаглашавање обавеза и потраживања, комисије нису сачиниле план рада, попис банковних рачуна у иностраној валути и дио земљишта није извршен на основу стварног стања, пописне

комисије нису сачиниле пописне листе са упоредним прегледом стварног и књиговодственог стања за сталну имовину и обавезе, а извјештај о извршеном попису не садржи податке о датуму почетка и завршетка пописа, о стручној и професионалној квалификацији као и радном ангажману лица ангажованих на попису и упоредни преглед стварног и књиговодственог стања сталне имовине и залиха, ради утврђивања евентуалних разлика.

Сходно горе наведеном, као и у већини тачака извјештаја успостављени систем интерних контрола није функционисао на начин да обезбиједи истинито и фер извјештавање и усклађеност са важећим законима и другим прописима.

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **успостави аналитичка евиденција за земљиште, сходно члану 11. став (6) Закона о рачуноводству и ревизији Републике Српске,**
- **у Књизи сталних средстава за вриједност накнадних улагања у некретнине, постројења и опрему врши увећање књиговодствене вриједности средства у које је улагање извршено, како је прописано чланом 66. и 68. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,**
- **на цијене комуналних услуга утврђене Цјеновником закупа продајног простора и Одлуком о цијенама одлагања смећа обезбиједи сагласност надлежног органа јединице локалне самоуправе, сходно члану 20. став (3) Закона о комуналним дјелатностима,**
- **услуга одвоза комуналног отпада за правна лица врши по цијенама утврђеним у Цјеновнику комуналних услуга одвоза комуналног отпада, а по основу заједничке комуналне потрошње по цијенама из уговора,**
- **врши обустава од плата запослених за износ прекорачења трошкова мобилног телефона, сходно члану 4. Правилника о условима кориштења службених мобилних телефона Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,**
- **успостави систем интерних контрола у складу са Законом о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу да се сачини годишњи извјештај о спровођењу планираних активности, изврши попис пословних процеса, успостави књига пословних процеса, идентификују и процијене ризици и донесе стратегија управљања ризицима, као и друге активности захтијеване наведеним законом,**
- **поступци и процедуре провођења пописа имовине и обавеза, усаглашавање књиговодственог стања са стварним стањем и извјештавање врши у складу са чланом 4., 15., 17., 18. и 20. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза.**

Препоручује се Надзорном одбору да обезбиједи да се именовање извршног директора врши у складу са чланом 56. Статута Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић.

Препоручује се Скупштини акционара да обезбиједи да се именују чланови одбора за ревизију сходно члану 25. Закона о јавним предузећима.

4. Набавке

Планом јавних набавки Предузећа за 2023. годину планирана је вриједност јавних набавки у износу од 350.420 КМ (без укљученог пореза на додату вриједност) и то за

један отворени поступак (170.000 КМ), седам конкурентских захтјева за достављање понуда (127.000 КМ) и 16 директних споразума (53.420 КМ).

Према достављеном прегледу планираних и извршених процедура јавних набавки у односу на План јавних набавки у 2023. години, окончане су процедуре јавних набавки у вриједности од 180.284 КМ и то један отворени поступак (124.710 КМ), три конкурентска захтјева за достављање понуда (41.841 КМ) и шест директних споразума (13.733 КМ).

Ревизијским испитивањем обухваћене су набавке у укупној вриједности од 178.566 КМ или 99% од вриједности уговорених набавки и то један отворени поступак за набавку горива (124.710 КМ), три конкурентска захтјева за достављање понуда у износу од 41.841 КМ (набавка прехранбених производа, погребне опреме и сервис мјењача) и четири директна споразума у износу од 12.015 КМ (набавка гума за камионе, шњунка, хљеба и сервис ватрогасне опреме)

Набавка грађевинског материјала (11.767 КМ), материјала и дијелова за одржавање основних средстава (26.371 КМ) и услуга одржавања градске депоније (22.786 КМ) вршена је без провођења поступка јавне набавке, што није у складу са чланом 6. Закона о јавним набавкама.

Тендерском документацијом за набавку горива од понуђача није захтијevano достављање документације ради испуњавања услова за квалификацију у погледу личне способности која се односи на увјерење надлежног суда којим се доказује да у кривичном поступку није изречена правоснажна пресуда којом је осуђен за кривично дјело учешћа у криминалној организацији, за корупцију, превару или прање новца и увјерење надлежног суда или органа управе код којег је регистрован понуђач којим се потврђује да није под стечајем нити је предмет стечајног поступка, да није предмет поступка ликвидације, односно да није у поступку обустављања пословне дјелатности, што није у складу са чланом 45. став (1 и 2) Закона о јавним набавкама.

Препоручује се директору да обезбиједи да се за извршене набавке уговори додјељују примјењујући поступке јавних набавки и тендерском документацијом захтјева достављање документације ради испуњавања услова личне способности у складу са чланом 6. и 45. став (1 и 2) Закона о јавним набавкама.

5. Припрема и доношење плана пословања и финансијског плана

Програмом рада и финансијским планом за 2023. годину планирани су приходи у износу од 1.974.293 КМ (највећим дијелом по основу прихода за пружање комуналних услуга и то сакупљање отпада од 900.000 КМ, одржавање јавне хигијене од 529.915 КМ и погребне дјелатности од 191.171 КМ), одобрени су расходи у износу од 1.912.070 КМ (највећим дијелом односе се на набавну вриједност продате робе 15.752 КМ, као и трошкове материјала од 27.637 КМ, горива од 161.421 КМ и бруто плата, накнада плата и осталих личних примања од 1.361.291 КМ) и планирана је бруто добит у износу од 62.223 КМ.

Приједлог Програма рада и финансијског плана за 2023. годину Надзорни одбор је усвојио 08.12.2022. године, а Скупштина акционара 30.06.2023. године.

Управа Предузећа није сачинила трогодишњи план пословања, сходно члану 21. Закона о јавним предузећима и чланом 79. Статута Предузећа.

Препоручује се директору да обезбиједи да се сачини трогодишњи план пословања, сходно члану 21. Закона о јавним предузећима.

6. Финансијски извјештаји

Предузеће је сачинило обрасце финансијских извјештаја прописане чланом 2. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске“, број 59/22 и 129/22) и то Биланс стања, Биланс успјеха, Биланс токова готовине, Напомене уз финансијске извјештаје, као и Извјештај о промјенама на капиталу прописан Правилником о садржини и форми обрасца извјештаја о промјенама на капиталу (“Службени гласник Републике Српске“, број 59/22). Поред наведених образаца, сачињен је Извјештај о пословању за 2023. годину, који је Скупштина акционара усвојила 14.06.2024. године.

У Обрасцу Биланс стања износ акцијског капитала кога чине обичне акције исказан је на позицији акцијски капитал – повлашћене (приоритетне) акције, јер вриједност обичних акција која је призната у Главној књизи Предузећа, није унесена и презентована у Образац Биланс стања, како је прописано чланом 6. став (1. и 4.) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору да обезбједи да се у Билансу стања презентују подаци о вриједности обичних акција сходно члану 6. став (1. и 4.) Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1. Биланс успјеха

Укупни приходи за 2023. годину су исказани у износу од 2.095.238 КМ, укупни расходи у износу од 2.039.373 КМ, а укупни приходи и укупни расходи су исказани за 6% више у односу на Финансијски план. Добит прије опорезивања исказана је у износу од 55.865 КМ.

6.1.1. Пословни приходи и расходи

6.1.1.1. Пословни приходи

Пословни приходи исказани су у износу од 2.067.401 КМ, а односе се на приходе од продаје погребне опреме и канти (21.518 КМ), израде и продаје гробних мјеста (109.080 КМ), пружања услуга (1.639.360 КМ) и остале пословне приходе (297.443 КМ, од чега се 237.908 КМ односи на износ који Општина Теслић рефундира Предузећу за лична примања радника на одржавању локалних путева по основу Уговора о уступању радника).

Приходи од пружања услуга исказани су у износу од 1.639.360 КМ, а највећим дијелом се односе на приходе од услуга одвоза смећа (1.038.999 КМ), услуга превоза (5.239 КМ), услуга ископа гробних мјеста и издавања капеле (29.485 КМ), закупа продајног пословног простора-плацарина (18.581 КМ), по основу рефундације трошкова за плате и накнаде од Општинске организације Црвеног крста Теслић по Уговору о пословној сарадњи ради организовања јавне кухиње на подручју Општине Теслић (16.309 КМ), по основу рефундирања дијела трошкова за заједничке просторије по основу Споразума са ПКД „Рад“ а.д. Теслић (34.800 КМ) и пружања услуге по Уговору о пружању услуга заједничке комуналне потрошње са Општином Теслић (464.114 КМ).

На позицији прихода од услуга одвоза смећа исказан је износ преплата по основу унапријед наплаћених услуга за одвоз смећа и исти није евидентиран на краткорочним разграничењима односно разграниченим приходима за наплаћене приходе у текућем периоду који се односе на наредни обрачунски период сходно члану 41. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за

привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. („Службени гласник Републике Српске“, број 104/21 и 59/22).

Препоручује се директору да обезбиједи да се за унапријед наплаћене услуге за одвоз смећа врши евидентирање на краткорочним разграничењима у складу са чланом 41. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.1.1.2. Пословни расходи

Пословни расходи исказани су у износу од 1.956.492 КМ, а односе се на набавну вриједност продате робе, трошкове материјала, трошкове горива и енергије, трошкове плата, накнада плата и осталих личних примања, трошкове производних услуга, трошкове амортизације и нематеријалне трошкове. По налазу ревизије исти су исказани мање за износ од 8.640 КМ, што је објашњено у наставку ове тачке Извјештаја.

Набавна вриједност продате робе исказана је у износу од 19.561 КМ, а највећим дијелом се односи на набавну вриједност продате погребне опреме (19.439 КМ).

Трошкови материјала исказани су у износу од 46.681 КМ, а односе се на режијске трошкове (9.435 КМ), ауто гуме (5.992 КМ), хтз опрему (2.151 КМ), ситан алат и инвентар (2.732 КМ) и материјал и резервне дијелове (26.371 КМ). По налазу ревизије мање су исказани трошкови материјала (10.479 КМ), исправка вриједности некретнина постројења и опреме (2.684 КМ), губитак ранијих година (12.459 КМ), а више су исказане бруто вриједност грађевинских објеката (9.590 КМ), бруто вриједност постројења и опреме (14.193 КМ), нераспоређена добит текуће године (8.640 КМ) и трошкови амортизације (1.839 КМ), јер набавка резервних дијелова (набавка гума, вентила и других дијелова) и услуга за одржавање депоније (рад булдожера) у 2023. години и ранијим годинама није евидентирана на трошковима, што није у складу са чланом 43. и 45. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Такође, ревизијом је утврђено да су трошкови материјала исказани мање за износ од 12.015 КМ, а трошкови услуга одржавања више за наведени износ, јер трошкови израде темеља за гробна мјеста нису признати на трошковима материјала за израду учинака, што није у складу са чланом 43. Правилника о контном оквиру, садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. За 2024. годину извршено је евидентирање у складу са Правилником и за исто није дата препорука у овом Извјештају.

Трошкови горива и енергије исказани су у износу од 168.061 КМ, а односе се на трошкове горива (163.857 КМ), грева (1.760 КМ) и електричне енергије (2.444 КМ).

Трошкови плата, накнада плата и осталих личних примања исказани су у износу од 1.513.397 КМ, а односе се на трошкове бруто плата и бруто накнада плата и трошкове осталих личних примања.

Плате, накнада плате и остала лична примања за запослене за 2023. годину прописане су Правилником о раду Предузећа из 2015. године и закљученим уговорима о раду. Чланом 52а. Правилника о раду Предузећа прописано је да се коефицијенти сложености послова за обрачун плата утврђују у посебном колективном уговору, а исти није донесен, као ни висина коефицијената за обрачун плате. Уговорима о раду утврђена је плата запослених у бруто износу.

Трошкови бруто плата и бруто накнада плата исказани су у износу од 1.407.433 КМ, а односе се на трошкове бруто плата запослених (1.398.438 КМ), као и бруто накнада члановима надзорног одбора (8.995 КМ).

У оквиру трошкова бруто плата запослених признати су трошкови бруто накнада плата (годишњи одмор, боловање на терет послодавца и друго), топлог obroка који се исплаћује запосленим и регреса, што није у складу са чланом 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Због наведеног, ревизијом је утврђено да су више исказани трошкови бруто плата запослених у износу од 100.740 КМ (топли оброк од 53.200 КМ и регрес од 47.540 КМ), а мање трошкови бруто осталих личних примања за наведени износ.

Увећање плате за сваку годину радног стажа вршено је за 0,4% на основу Одлуке директора Предузећа из 2023. године, што није у складу са чланом 52а. став (5) Правилника о раду Предузећа којим је прописано наведено увећање за 0,5%. Накнада плате за вријеме привремене спријечености за рад у трајању до 30 дана је обрачуната у висини од 90% од плате, а иста није прописана актима Предузећа.

Трошкови осталих личних примања исказани су у износу од 105.964 КМ, а односе се трошкове отпремнина (7.587 КМ), помоћи за рођење дјетета (2.541 КМ), остале помоћи запосленом (6.205 КМ), превоза код доласка на посао и повратка с посла (48.812 КМ), за коришћење сопственог возила (354 КМ) и топлог obroка који се припрема у властитој кухињи (40.465 КМ). По налазу ревизије исти су исказани мање за износ од 100.740 КМ, што је претходно објашњено у овој тачки Извјештаја.

Трошкови за топли оброк који се припрема у властитој кухињи евидентирани су на основу испостављених фактура, а топли оброк који је исплаћен запосленом обрачунат је у висини прописаној Одлуком Владе Републике Српске о утврђивању увећања плате, висине примања по основу рада и висине помоћи раднику, док је висина регреса и помоћи за рођење дјетета обрачуната на основу одлука директора. Наведена права нису прописана Правилником о раду Предузећа.

Трошкови производних услуга исказани су у износу од 119.454 КМ, а односе се на трошкове транспортних услуга (7.277 КМ), услуга одржавања (74.811 КМ) и осталих услуга (37.366 КМ). По налазу ревизије исти су исказани више за износ од 12.015 КМ, што је претходно објашњено у овој тачки Извјештаја.

Трошкови амортизације исказани су у износу од 45.164 КМ, а односе се на трошкове амортизације грађевинских објеката (5.614 КМ) и постројења и опреме (39.550 КМ). По налазу ревизије исти су исказани више за износ од 1.839 КМ, што је претходно објашњено у овој тачки Извјештаја.

Чланом 66. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа из 2020. године прописано је да се трошкови амортизације обрачунавају према стопама прописаним у Правилнику о примјени закона о порезу на добит („Службени гласник Републике Српске“, број 129/06) и да се корисни вијек и стопе амортизације преиспитују сваке године. Доношењем новог Закона о порезу на добит у 2015. години донесен је Правилник о амортизацији сталних средстава у пореске сврхе („Службени гласник Републике Српске“, број 96/17) којим су утврђене нове амортизационе стопе. Дио стопа на основу којих је вршен обрачун амортизације није усклађен са наведеним правилницима и нису вршене провјере корисног вијека трајања и стопе амортизације за стална средства сваке године, што је имало за посљедицу да је дио сталних средстава у потпуности амортизован, а исти се и даље користи.

Нематеријални трошкови исказани су у износу од 44.174 КМ, а односе се на трошкове осталих услуга (13.550 КМ), репрезентације (7.144 КМ), премија осигурања (8.735 КМ), платног промета (5.467 КМ), чланарина (380 КМ), пореза (3.505 КМ), доприноса (1.394 КМ) и осталих нематеријалних трошкова (3.999 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **евидентирање трошкова за набавку резервних дијелова и услуге одржавања депоније врши у складу са чланом 43. и 45. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,**
- **евидентирање трошкова бруто накнада плата и осталих личних примања врши у складу са чланом 44. став (3. и 8.) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,**
- **утврди начин обрачуна плате и да се обрачун осталих личних примања и увећања плате запосленима врши на основу дефинисаних права и у висини прописаних Правилником о раду Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић,**
- **преиспитају стопе које се користе за обрачун амортизације и исте ускладе са чланом 66. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Комуналног предузећа „Комуналац-Теслић“ а.д. Теслић, а обрачун амортизације врши у складу са утврђеним стопама из наведеног Правилника.**

6.1.1.3. Пословни добитак

Пословни добитак исказан је у износу од 110.909 КМ, а представља разлику између пословних прихода (2.067.401 КМ) и пословних расхода (1.956.492 КМ). По налазу ревизије исти је исказан више за износ од 8.640 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

6.1.2. Финансијски приходи и расходи

6.1.2.1. Финансијски приходи

Финансијски приходи исказани су у износу од 10.366 КМ, а односе се на приходе по основу одобреног рабата.

6.1.2.2. Финансијски расходи

Финансијски расходи исказани су у износу од 4.164 КМ, а односе се на расходе камата.

6.1.3. Добитак редовне активности

Добитак редовне активности исказан је у износу од 117.111 КМ, а представља збир пословног добитка (110.909 КМ) и финансијског прихода (10.366 КМ), умањен за финансијски расход (4.164 КМ). По налазу ревизије исти је исказан више за износ од 8.640 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

6.1.4. Губитак по основу осталих прихода и расхода

Губитак по основу осталих прихода и расхода исказан је у износу од 61.246 КМ, а представља разлику између осталих расхода и губитака у износу од 78.717 КМ (расходи по основу директног отписа потраживања у износу од 34.717 КМ и губитак по основу расходоване опреме намијењене продаји 44.000 КМ) и осталих прихода и добитака у износу од 17.471 КМ (износ од 14.363 КМ се односи на нето добит по основу продаје расходованог компактора и камиона).

6.1.5. Нето добит периода

Нето добит периода исказана је у износу од 52.950 КМ, а представља разлику између укупних прихода (2.095.238 КМ), укупних расхода (2.039.373 КМ), пореског расхода периода по основу Годишње пореске пријаве за порез на добит (2.452 КМ) и ефеката

смањења одложених пореских средстава (463 КМ). По налазу ревизије иста је исказана више за износ од 8.640 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

6.2. Биланс стања

У Билансу стања на дан 31.12.2023. године исказане су билансна актива и билансна пасива.

6.2.1. Билансна актива

Билансна актива исказана је у износу од 2.546.340 КМ бруто вриједности, 1.445.217 КМ исправке вриједности и 1.101.123 КМ нето вриједности, а чине је стална средства и текућа средства. По налазу ревизије иста је исказана више за износ од 21.099 КМ, што је објашњено у тачки 6.2.1.1. овог Извјештаја.

6.2.1.1. Стална средства

Стална средства исказана су у износу од 1.734.791 КМ бруто вриједности, 1.126.520 КМ исправке вриједности и 608.271 КМ нето вриједности, а чине је некретнине, постројења и опрема.

Некретнине, постројења и опрема су исказани у износу од 1.734.791 КМ бруто вриједности, 1.126.520 КМ исправке вриједности и 608.271 КМ нето вриједности, а чине их земљиште, грађевински објекти и постројења и опрема. По налазу ревизије више је исказана бруто вриједност грађевинских објеката (9.590 КМ) и постројења и опреме (14.193 КМ), а мање исправка вриједности некретнина, постројења и опреме (2.684 КМ), што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

Земљиште је исказано у износу од 242.849 КМ, а односи се на земљиште површине 13.700 м² на коме је смјештена сточна пијаца. У току 2023. године није било промјена на овој позицији. У пословним књигама Предузеће није извршило признавање земљишта на којем је смјештена депонија у површини од 11.983 м² и зграде Генерални депо 17 м² из Посједовног листа број 611 који су додијељени Предузећу на основу Уговора о диоби непокретне имовине између ЈПКД „Рад“ Теслић и ОДЈКП „Комуналац-Теслић“ из 2001. године и земљишта на којем је смјештена пословна зграда из Листа непокретности број 1073 у површини од 1.334 м², што није у складу са чланом 4. став (2 и 3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграф 7 и 58).

Грађевински објекти су исказани у износу од 411.171 КМ бруто вриједности, 206.658 КМ исправке вриједности и 204.513 КМ нето вриједности, а највећим дијелом их чине пословне зграде. У току 2023. године није било увећања вриједности грађевинских објеката, а умањена је нето вриједност по основу корекције вриједности за ефекте обрачунате амортизације.

Постројења и опрема исказане су у износу од 1.080.771 КМ бруто вриједности, 919.862 КМ исправке вриједности и 160.909 КМ нето вриједности, а чине их највећим дијелом канцеларијски намјештај, возила и рачунарска опрема. У току 2023. године извршено је увећање вриједности у износу од 36.973 КМ и то највећим дијелом за набавку сушача за ваздух, надоградњу камиона и моторне косе, а смањење бруто вриједности од 171.248 КМ извршено је по основу расходавања компактора, чистилице за улице и камиона и умањена је нето вриједност по основу корекције вриједности за ефекте обрачунате амортизације.

Препоручује се директору да обезбиједи да се у пословним књигама изврши признавање земљишта и грађевинског објекта, како је прописано чланом 4. став (2 и 3) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном

оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и MPC 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 7 и 58).

6.2.1.2. Текућа средства

Текућа средства исказана су у износу од 811.549 KM бруто вриједности, 318.697 KM исправке вриједности и 492.852 KM нето вриједности, а чине их залихе, стална средства намијењена продаји и средства пословања које се обуставља и краткорочна средства изузев залиха и сталних средстава намијењених продаји.

Залихе, стална средства намијењена продаји и средства пословања које се обуставља су исказана у износу од 7.041 KM бруто вриједности, 1.722 KM исправке вриједности и 5.319 KM нето вриједности, а нето вриједност се односи на залихе материјала (1.170 KM) и робе (4.126 KM), као и дате авансе (23 KM).

Краткорочна средства изузев залиха и сталних средстава намијењених продаји исказана су у износу од 804.508 KM бруто вриједности, 316.975 KM исправке вриједности и 487.533 KM нето вриједности, а односе се на краткорочна потраживања, готовинске еквиваленте и готовину и порез на додату вриједност.

Краткорочна потраживања исказана су у износу од 797.318 KM бруто вриједности, 316.975 KM исправке вриједности и 480.343 KM нето вриједности, а односе се на потраживања од купаца у земљи 448.783 KM (бруто вриједности од 765.758 KM и исправке вриједности од 316.975 KM), остала краткорочна потраживања (30.347 KM) и потраживања за више плаћени порез на добит (1.213 KM).

Бруто вриједност потраживања од купаца у земљи односи се на потраживања за извршене комуналне услуге према правним лицима (202.830 KM) и физичким лицима (562.928 KM).

Исправка вриједности краткорочних потраживања од купаца исказана је у износу од 316.975 KM. У 2023. години извршена је исправка вриједности потраживања од купаца у износу од 33.140 KM на основу Извјештаја о попису на начин да је извршен индиректни отпис потраживања за правна лица која су старија од три године (10.504 KM) и за физичка лица 4% од укупних потраживања према физичким лицима (22.636 KM), а чланом 77. Правилника о рачуноводству и рачуноводственим политикама Предузећа је прописано да се индиректна исправка вриједности потраживања врши код потраживања код којих је од рока за њихову наплату прошло најмање годину дана. Наведене рачуноводствене политике за процјену, вредновање и одмјеравање потраживања нису усклађене са МСФИ 9 - Финансијски инструменти (параграф 5.5.15) који прописује да ентитет треба увијек да одмјерава резервисање за губитке по износу који је једнак очекиваним кредитним губицима током вијека трајања за потраживања из пословања.

Остала краткорочна потраживања исказана су у износу од 30.347 KM, а односе се на потраживања по основу боловања од фондова социјалног осигурања (8.259 KM) и потраживања од Општине Теслић за рефундирање плата и накнада за преузете раднике на одржавању локалних путева по основу Уговора о уступању радника (22.088 KM).

Готовински еквиваленти и готовина исказани су у износу од 6.308 KM, а односе се на новчана средства на банковним рачунима код комерцијалних банака у домаћој валути (6.071 KM) и страном валути (150 KM), као и новчана средства у благајни (87 KM).

Порез на додату вриједност исказан је у износу од 882 KM, а односи се на аконтациони ПДВ.

Препоручује се директору и Надзорном одбору да обезбиједи да се рачуноводствене политике за процјену, вредновање и одмјеравање потраживања ускладе са МСФИ 9 - Финансијски инструменти и на основу

истих врши одмјеравање резервисања за губитке за потраживања из пословања.

6.2.2. Билансна пасива

Билансна пасива је исказана у износу од 1.101.123 КМ, а чини је капитал, одложене пореске обавезе и краткорочне обавезе и краткорочна резервисања. По налазу ревизије иста је исказана више за износ од 21.099 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

6.2.2.1. Капитал

Капитал је исказан у износу од 683.133 КМ, а чини га акцијски капитал уписан у судски регистар (842.446 КМ), нераспоређена добит текуће године (52.950 КМ), као и умањење за губитак ранијих година (212.263 КМ). По налазу ревизије исти је исказан више за износ од 21.099 КМ, што је објашњено у наставку ове тачке Извјештаја.

Нераспоређена добит текуће године исказана је у износу од 52.950 КМ, а односи се на нераспоређени вишак прихода над расходима текућег периода. По налазу ревизије иста је исказана више за износ од 8.640 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

Губитак ранијих година исказан је у износу од 212.263 КМ, а односи се на вишак расхода над приходима ранијих година. По налазу ревизије исти је исказан мање за износ од 12.459 КМ, што је објашњено у тачки 6.1.1.2. овог Извјештаја.

6.2.2.2. Одложене пореске обавезе

Одложене пореске обавезе исказане су у износу од 463 КМ, а односе се на износ пореза на добит који се плаћа у будућем периоду.

6.2.2.3. Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања

Краткорочне обавезе и краткорочна резервисања исказана су у износу од 417.527 КМ, а односе се на краткорочне финансијске обавезе, обавезе из пословања, обавезе за плате и накнаде плата, остале обавезе, порез на додату вриједност и обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине.

Предузеће није вршило евидентирање обавеза за трошкове за отпремнине, помоћи, службени пут, превоз код доласка на посао и повратка са посла и камате, што није у складу са чланом 37. и 38. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике. Евидентирање је вршено приликом плаћања на позицији трошкова и банковног рачуна. Због наведеног, трошкови и обавезе за превоз код доласка на посао и повратка са посла у износу од 3.464 КМ за мјесец децембар 2023. године нису евидентирани у периоду ком припадају, него у 2024. години када су плаћени.

Краткорочне финансијске обавезе исказане су у износу од 71.474 КМ, од чега је износ од 68.508 КМ евидентиран на позицији прекорачења по банковним рачунима, а односи се на допуштено прекорачење по основу Уговора о оквирном краткорочном кредиту по трансакционом рачуну код "УниЦредит Банк" а.д. Бања Лука (36.888 КМ) и Уговора о овердрафт кредиту код „Нова банка“ а.д. Бања Лука (27.161 КМ), као и дио дугорочног кредита који доспијева на наплату у року до годину дана од датума извјештавања од „Нова банка“ а.д. Бања Лука (4.459 КМ) који није евидентиран на позицији краткорочних кредита, сходно члану 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Обавезе из пословања исказане су у износу од 205.219 КМ, а односе се на примљене авансе, депозите и кауције (1.209 КМ) и добављаче у земљи (204.010 КМ).

Обавезе за плате и накнаде плата исказане су у износу од 114.696 КМ, а односе се на обавезе за плате и накнаде (75.996 КМ), порез на плате и накнаде плате (2.930 КМ) и доприносе на плате и накнаде плате (35.770 КМ).

Остале обавезе исказане су у износу од 450 КМ, а односе се на обавезе за нето накнаде члановима надзорног одбора за мјесец децембар 2023. године.

Обавезе за порез на додату вриједност исказане су у износу од 24.308 КМ, а односе се на разлику између обрачунатог и аконтационог ПДВ-а.

Обавезе за остале порезе, доприносе и друге дажбине исказане су у износу од 1.380 КМ, а највећим дијелом се односе на обавезе за накнаде за шуме (715 КМ), противпожарну заштиту (302 КМ) и воде (296 КМ).

Препоручује се директору да обезбиједи да се:

- **дио дугорочних кредита који доспијева за плаћање у року до годину дана од датума извјештавања класификује у складу са чланом 34. став (4) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике,**
- **приликом евидентирања трошкова за отпремнине, помоћи, службена путовања, превоз код доласка на посао и повратка са посла и камате врши евидентирање обавеза за исте у периоду ком припадају у складу са чланом 37. и 38. став (2) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.**

6.2.3. Ванбилансна евиденција

Позиције ванбилансне активе и пасиве нису исказане, а по налазу ревизије износе 14.591 КМ и односе се на вриједност гаранције за уредно извршење уговора за набавку горива број 38924 коју Предузеће није евидентирало на позицији ванбилансне евиденције, што није у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

Препоручује се директору да обезбиједи да се вриједност гаранција за уредно извршење уговора евидентира у оквиру позиција ванбилансне евиденције у складу са чланом 67. и 68. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.3. Биланс токова готовине

У Билансу токова готовине исказан је прилив готовине из пословних активности по основу прилива од купаца и осталих прилива у износу од 2.348.704 КМ и одлив готовине из пословних активности по основу одлива за исплате добављачима, зарада и осталих личних расхода, камата и пореза на добит у износу од 2.253.253 КМ, што је за резултат имало нето прилив готовине из пословних активности у износу од 95.451 КМ.

Прилив готовине из активности инвестирања по основу прилива од продаје опреме исказан је у износу од 14.363 КМ, а одлив готовине из активности инвестирања по основу куповине опреме исказан је у износу од 36.974 КМ, што је за резултат имало нето одлив готовине из активности инвестирања у износу од 22.611 КМ.

Прилив готовине из активности финансирања није исказан, а одлив готовине из активности финансирања по основу одлива за кредите исказан је у износу од 74.723 КМ, што је за резултат имало нето одлив готовине из активности финансирања у износу од 74.723 КМ.

Укупан прилив готовине у износу од 2.363.067 КМ и укупан одлив готовине у износу од 2.364.950 КМ дају нето одлив готовине у износу од 1.883 КМ.

Готовина на почетку обрачунског периода исказана је у износу од 8.191 КМ, а готовина на крају обрачунског периода у износу од 6.308 КМ.

Ревизијом нису утврђене неусклађености у односу на одредбе МРС 7 – Извјештај о токовима готовине и Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике.

6.4. Временска неограниченост пословања

У Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањене су информације у вези сталности пословања, у складу са захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја (параграф 25 и 26).

6.5. Потенцијална имовина и потенцијалне обавезе

У Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањено је да у току 2023. године Предузеће води 12 спорова против физичких и правних лица ради наплате потраживања укупне вриједности од 10.545 КМ, а против Предузећа се води један спор ради наплате дуга у вриједности од 24.111 КМ, што може имати утицаја на вриједност потенцијалне имовине и потенцијалних обавезе.

6.6. Напомене уз финансијске извјештаје

Уз финансијске извјештаје за период 01.01 - 31.12.2023. године сачињене су и Напомене које пружају неопходне информације о Предузећу, основи за састављање финансијских извјештаја и примијењеним рачуноводственим политикама, додатним појашњењима појединих позиција у финансијским извјештајима и додатним информацијама о ставкама које нису презентоване у извјештајима, али су релевантне за њихово разумијевање сходно члану 20. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике и захтјевима МРС 1 - Презентација финансијских извјештаја.

Ревизијски тим

Синиша Марковић, с.р.

Љиљана Гарић, с.р.